

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kadics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyitólapon egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi január 14-én.

2. szám.

Előfizetési felhívás!

Midőn nyolcz évvel ezelőtt a verseczi első magyar lapot megindítottam, vállalkozásom fellett még azok is sajnálkoztak és mosolyogtak, a kikről pedig tudtuk mindnyájan, hogy nemcsak jó hazafiak, hanem a magyaros érzellem és gondolkodásmód, a magyar nyelv terjesztésének igaz barátai s dolgozni, tenni és cselekedni kívánnak.

Kimondták sentenciaként, hogy: magyar újságnak Verseczen lehetetlen megélni. Ellen-ségeink nyíltan hangoztatták, hogy magyar lanom halva született gyermek s csak pár hónapi fog élni.

Hála a gondviselésnek, a baljóslat nem teljesült be. Igaz benső köszönet annak a kis magyar gárdának és munkatársainknak, kik bennünket a legválságosabb időben sem hagytak el.

A hosszú nyolcz esztendő alatt, mióta a verseczi magyar újság ügyét vezetjük, őszintén megvallva, sokszor állottunk az elcsüggedés szélén. Azok, a kik ellenségei mind annak a mi magyar, sokszor támadtak ádázul ellenünk, de a támadások csak erősítették bennünket, felbresztették a szűnyadókat — a nehéz időkben támogatást leltünk magasabb helyekről is, — s azon tudatban, hogy annak a célnak, mely lapunk zászlójára van felírva — győzedelmeskedni kell — nem engedtuk kicsavarni kezünk-ből a zászlót.

Most már könnyebb a dolgunk, mert elvitázhatatlan tény az, hogy Verseczen a magyarság ügye tíz év alatt igen nagyot haladt.

Hogy miféle érdekeket szolgálunk s miképen feleltünk meg eddig lapunk kitűzött céljának, rendeltetésének, azt olvasóink elbírálására bizzuk. — Ez alkalommal csak annak kijelentésére szoritkozunk, hogy feladatunkat teljesíteni, az olvasó közönség igényeit kielégíteni, ezután is tehetségünkhöz mért erővel fogunk

igyekezni s különös törekvésünk leend lapunkat azon irodalmi és társadalmi színvonalon fentartani, mely őt elszigetelt helyzetében a hazai vidéki lapok között hivatásánál fogva megilleti.

Ezek előrebocsátása mellett bizalommal fordulunk az új év küszöbén a velünk együtt érző nagy közönséghez, munkatársainkhoz, hogy szellemi támogatásukkal önzetlen munkálkodásunkat elősegíteni; — a lapunk által képviselt eszmét erősíteni; tömeges előfizetéseikkel pedig magyar lapunk fenállását biztosítani sziveskedjenek.

Perjéssy Lajos,

a „Délvidék“ szerkesztője.

Kiadói szó.

Midőn a „Délvidék“ kiadására vállalkoztunk, számítottunk arra, hogy az áldozatokkal fog járni, de szívesen meghoztuk az áldozatot azon czél érdekében, melyet lapunk szolgál.

A legmélyebb tisztelettel kérjük városunk és vidékünk t. cz. közönségét, hogy előfizetéseikkel, hirdetések beküldésével vállalatunkat gyámolítani kegyeskedjék.

Előfizetéseket és hirdetések elfogad az Andrássy-sétány szögletén lévő felvételi irodánk is.

Kirchner J. E. özvegye,

a „Délvidék“ kiadóhivatala.

Versecz 1894. jan. hó 10-én.

Mi sem jellemzi tisztábban a nyilvánosságot, mint a sajtónak mindenkori állapota s ha tekintetbe vesszük hazai sajtónk ez idő szerinti viszonyait, — bár önértékesen és büszkén utallhatunk is rá, mégis, — legalább az utóbbi időkben rátartásunk indokoltan kell, hogy némileg alább szálljon.

Hírlap-irodalmunk, mely különben kiváló példányokat is képes felmutatni, sokszor nem a szükséglet, hanem gyakran a speculatio folyamánya s innen magyarázható, hogy legujabban a napi és heti lapok gomba számra nőnek a nélkül, hogy hiányt pótolnának s létezősülságuk föltételeit minden kétséget kizárólag magukban bírnak.

Hírlapjaink legnagyobb része s legtöbbször a való és az igazság rovására s bizonyos merev és mindent domináló párt-érdekek szolgálatába szegődik s félredobva a szeplőtlen tárgyilagosságot, mindent ezen párt-érdekeknek rendel alá, úgy, hogy az olvasó közönség több lapnak átolvasása után speciális és fontosabb kérdések tekintetében, nem több oldalról való, behatóbb megvilágítást s ez által alapos tájékoztatást nyer, hanem egymással homlokegyenesen ellenkező és egymást teljesen leromboló, vagy kizáró nézetekkel árasztatik el s végül azt sem tudja, hogy már most kinek és mit higgyen.

A tárgyilagosság bár mily csekély mérvű mellözése mindenképen sajnós — és annak teljes elvetése még bár mily fontos párt-érdekből sem engedhető meg, se nem helyeselhető: mert mindenben legfőbb az igazság még akkor is, ha az anyagi kárt okozhat s az embert veszedelembé sodorhatja. —

Tárca.

Dél-Magyarország az őskorban. *)

Művelődéstörténeti vázlatok. Irta: Milliker Bódog.

I. Az ember első fellelése vidékünkön.

A pannon tenger és vízének kiáramodása. — A folyamrendszerek kifejlődése. — A zimonyi lelet. — A bányai őstelep. — Az ősemelők. — Ezek maradványai Dél-Magyarországon. — A jégkorszak és nyomai. — A steyerlakai „Buhuj“-barlang. — A verseczi lelet. — Vidékünk barlangjai. — A palaeolith korszak. — Az első ember betelepülése.

Az „Alibunári mocsár“ „Nagy-Rét“nek nevezett, Versecz városa tulajdonát képező részében évek előtt, mint Böhm ezt már 1860-ban feljegyezte, egy mammutnak óriási fejét lelték, melyből azonban a fogak hiányoztak; hosszabb időn át a város házában őrizték, de onnan elveszett, a nélkül, hogy tudnók, hová került. Ugyanannott a hetvenes évek elején is egy nagy ősvilági állatnak koponyáját találták, mely forrásom szerint az akkori verseczi polgári iskola tulajdonába ment át, de már ugyanazon évtized végén nem láthattam ott. 1888 nyarán Versecz városa nyugati szélén csatornázás alkalmával az ott felfedezett kőkorszaki telep legmélyebb rétegében ősláti fogat és lábszársont-töredékeket találtak, melyeknek hossza 0.2—0.3 m.

*) Városunk szorgalmas és szép tehetségű monografusának jelen értekezését a „Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeumtársulat étesítőjé“-ből vettük át. Szerk.

és vastagsága 0.1 m. volt. Nagyon elkorhadott állapotban voltak.

A „Nagy-Rét“-be beszakadó Moravicz-patak környéke is szolgáltatott egy csontleletet. Nagy-Semlakon a somlyói hegy orom közelében egy mammut fogrészletet találtak, melyet Tyroler A. a délm. muzeumnak adott át.

Hasonlólag a Birda is, mely valamivel inkább északra folyik, dicsekedik egy lelettel. Ugyanis Delta környékén a hatvanas (?) években hidépítés alkalmával mammut csontokat ástak ki.

A Berzava-völgyben Bogsanon, a helység közelében egy halomban a mult században számos, nagy ősvilági állatesontot letek.

A Poganis-völgyben Valeapai említendő. Innen jutott id. Ormós Zsigmond birtokába egy megkövesült mammutfog azon értesítéssel, hogy ezen helységben egy barlang létezik (?), melyben őskori maradványok gyakran találhatók. — Valeapaitól keletre a Valea petri jobb oldalában, a patak jelenlegi színe felett, Halavács Gyula Athanasievics Emil földbirtokos figyelmeztetése folytán oly lelőhelylyel ismerkedett meg, hol a mammutmaradványok nagy számmal vannak eltemetve. Ezen maradványok túlnyomó része azonban töredék s használható anyag aránylag csak kevés van köztük. Ilyenek 2 db. Equus Sp.-fog s több Elephas primigenius, Blum.-fog jelesen, agyartöredék és zápfogak. —

A Temes területére a következő lelőhelyek tartoznak: Kricsován a „gyalu máre“ hegy közepe

táján 1859. és 1860. évben mammutcsontokat találtak. — Parácson a Temes mellett, kőkorszaki régiségek társaságában több bölény szarv, agancsok s egy gim- vagy szarvas-koponya, nagy vadkan-agyar stb. találtak. — Zsebelyen, mely a Temes folyó egy mellékága mellett fekszik, mammutszirt-és lapoczkacsontokat letek.

A Béga és az ezt tápláló patakok területéből a következő leteket ismerjük: Mehálán, a Béga közelében, a Csóka-erdő alatt, 1874. nov. elején, 0.7 mnyi mélységben egy őslátrak 2 csonttöredékét találtak, melyeket Králik László, temesvári lakos, a délm. muzeumnak ajándékozott. — Csern-egyházán, 1974-ben egy kavicsgödörben egy ősvilági állatnak fogát, 1883-ban pedig egy fiatal mammutnak fogtöredékét találtak. — Fűskútról ugyanazon intézet egy mammutfog-töredékét őriz, mely Fröhlich nagybirtokos pusztáján 1882. januáriusban találtatott. — Orczyfalva határában 1869-ben az arad-temesvári vasuti munkálatok alkalmával 2 mnyi mélységben óriási agancs- és bölényszarv, mint őskori állatmaradványok, ásattak ki. — Zsadány község határának területén vannak azon nepunicus képződésű, eredeti, gyakran 20 m. magas halmok, melyek Temes-vármegye útjai jó részének számára kövecsteleppül használtatnak. Az ezen halmok egyikéből kihordott kövecs-réteg között letek 1880-ban 6 db. megkövült mammutcsontot, melyeket Zsadány jegyzője Pakaczán a délm. muzeumnak küldött be.

Eszerint a palaeontologiai letelek Dél-Magyar-

Igaz, hogy a túl nagy konkurrenzia, az olvasó közönség félrevezetett izlése, politikai életünkben észlelhető visszaesés s egyéb más visszaességek magok kényszerítik a hírlapírókat, hogy ezen, tagadhatlanul ferde utakon is haladjanak: mert oly castokra szakadt társadalmat, oly — minden szabad gondolkozást elnyomó pártokra való szakadozást, mint az jelenleg nálunk divik, alig lehet képzelni, de tetteleg mégis van, — s a magán érdekét is szem előtt tartani kénytelen napi sajtó ennek folytán nem nagyon dicséretesen, hanem bizonyos kényszerűségből hódol ezen, eléggé nem kárhoztatandó divatnak. Annál nagyobb dicséret — a kivételeknek.

Még rosszabb és kényesebb helyzetben van a vidéki sajtó.

Ez az országos érdekű dolgokban a fővárosi napilapokkal természetesen sikeresen nem versenyezhet, de még valódi hivatása folytán is inkább a helyi-érdekekkel kénytelen foglalkozni s itt azután akarva, nem akarva, bele kerül a — zsákutcába.

Divatszzerűen egy párt szolgálatába nem állhat, — mert sok helyütt ilyen nem is akad, ha pedig több párt találtatnék is, — egyből nem volna elég olvasója, jobban mondva előfizetője, — valamennyinek pedig felváltva sem tehetne eleget: így tehát szükségűszerűen rá van utalva a tárgyilagosságra, — a mi magában véve igen üdvös és helyes dolog is . . . Hanem itt kezdődik a valódi baj, a vidéki lapok próba köve. —

Ha már tárgyilagosa a lap, okvetlen bele kell nyulnia szokszor oly viszonyok és állapotok bírálásába, a melyek — ha az nem is említettik, esetleg bizonyos szereplő személyek elnézéseire vagy mulasztásaira vezethetők vissza, s akkor már kész a kátyú s jönnek a neheztelések.

országon gyakoriak. Csak az sajnálandó, hogy azok nem vétetnek különösen figyelembe és nem határozatnak meg mindig tüzetesen. Minálunk szokásos lévén, minden nagy őszállati csontot mammuttól származónak tekinteni, a fent felsorolt leletek között nem egy lehet, mely nem mammuttól, hanem más nagy őszállattól ered.

A dilivium kezdetét a jégkorszak jellemzi. Vannak jelenségek, a melyekből a hazánkban is létezett glecserekre bizvást következtethetünk. Ezek a nálunk található morenák vagy murnyák, a vándorkövek és részben a lősz. A morenák nagy mennyiségben jelentkeznek Magas-Hegységünkben, Felső-Magyarországon és erdély déli szélén. Nálunk Dél-Magyarországon ilyeneket eddig még nem konstaltak. A mi a vándorköveket illeti, azok nemesek a hegyvidéken, hanem a sík Alföldön is szaporán mutatkoznak. A Tisza-Duna ó-árterén, Temesvár és Nagy-Kikinda között, az iszap-finomságú földben is találtak egyes gnajszdarabokat, melyeknek idegen származását lelőhelyüknek geologiai viszonyai bizonyítják. Ezen vándorkövek a jégpostán, vagy az ó-árterén magasabban fekvő folyók és azok áradozásai által kerültek a lapályra.

Magyarországon azonban soha sem volt oly intenzív jegesvilág mint Észak-Európában, azért az az ősembernek itteni tartózkodását nem is alterálta. Ez utóbbit bizonyítja azon körülmény, hogy a glecseryomok nagyrészt oly időből származnak, a mikor itt a telepedési élet kimutathatólag már nagyon előhaladt volt.

Hogy pedig a glecserek nálunk a letelepedésre gátlólag nem hatottak, bizonyítják az őszállatmaradványok, nevezetesen a lőszre jellemző mammutok és rhinocerus tichorhinusok. Ezekkel a folyók mentén és másutt is mindenütt sűrűn találkozzunk. A mint tehát ezek itt glecserek miatt háborítlanul élőkódhattak, úgy élhetett velők együtt az ember is.

A nebánis virágok termő talaja a vidék. — Pedig a jó akaratú munkálkodás kiállja a kritikát is.

Párt-lapnál ott van támaszul a bizonyos hatalmu párt, objectív lapnál csupán az örök igazság, a melyre azonban már évezredek óta vajmi keveset adnak . . . Ha jó a tartalom, — azt mindenik olvasó legalább úgy, vagy még jobban megeselekedné; ha tán esetleg gyengébb: — jobb nem hallani a — kritikát. — Minden. alapigazságot képező nézet-nyilvánítás, akár alkalmas arra, — akár nem- felfogás tárgyává tetetik. A legkomolyabb szavak meddők maradnak, mert a sajtó hatalma a vidéken még igen problematikus, Ott még csak a visszaható ereje észlelhető, a menyinyiben a legtisztább intencziók félre magyaráztatnak, gyanusítottak, s a közjóért fáradozók még üldözéseknek is kiteszik magukat.

Mennyire kell még haladnunk, hogy az objectív szabad-szó olyan tiszteletben, súlyban és hatalomban részesüljön, mint a szabad Albionban; mennyire kell fejlődünk, hogy az önzetlen fáradozást értékéhez mértén megbecsüljük s mennyire kell még emelkednünk, hogy a tárgyilagosa igazsággal szemben kicsinyes érzékenykedésünket térfiasan leküzdjük!

Napi hírek.

Rudnai Nikolics Sándor főispán ő Mltga a mult kedden városunba vissza érkezett.

Vasuti dolgok. Mattanovich Adolf pancsova polgármestere a versecz-pancsovai vasut kiépítése ügyében a mai napon Alibunár községben tartandó értekezletre hívta meg az érdekelt községeket. Felhívásából közöljük az alábbiakat: A vasutépítési ügy a délvideken is a legutolsó időben lendületet nyert az által, hogy a Nagy-Becskerek-verseczi vonal a közelmúltban a közforgalomnak átadott és hogy a nagy-becskerek-pancsovai vonalnak megnyitása legközelebb történend,

Érdekes fényt vet ezen korszak égalji viszonyaira a steyerlaki barlanglelet. Steyerlak közelében van egy eddig meglehetősen ismeretlen csontbarlang, melynek neve az ott lakó román nép nyelvén „buhuj“, azaz „bagolyvár“. Ebben a barlangi medve (Ursus spelaeus) csontjain kívül, a fossilis vadkecske (Capra ibex) koponyáját is lelték. Ez azt bizonyítja, hogy ezen vidéken a negyedkor folyamán mindazon tenyésztési viszonyok megvoltak, melyektől a Capra ibex existenciája függ, azaz, hogy ezen vidék klímája abban a korszakban sokkal zordonabb volt, mert a barlangnak tengerfeletti magassága 600 m., míg a vadkecske ma az Alpokban a jégárak mellől az alhavasi régióba ereszkedik le csupán rendszerint, pedig a vadászok zaklatásai elől 3—4000 m. magas elzárt katlanokban, hozzáférhetetlen szurdokokban vonja meg magát, hol az évi hőmérséklet átlaga 0°-on (C.) fölül nem emelkedik.

Az embernek egyttlét a fentiekben felsorolt őszállatokkal vidékünkön nagyon valószínűnek tetszik. Verseczen 1888-ban ugyanazon, 3—3.5 m. mély rétegben, melyben az ős marha (bos priscus), az óriási marha (bos primigenius) és az óriási szarvas (cervus elaphus), valamint más még nagyobb őszállatok csontjai előfordultak, tüzkő-szerszámokat és kezdetleges durva agyagedények töredékeit lelték, miből elég valószínűséggel arra következtetni. hogy ott a nevezett kihalt állatfajokkal az ember is együtt élt.

Természetes, hogy az akkori ember a műveltségnek oly alacsony fokán állott, hogy Európában ma alig van nép, melyet vele összehasonlítani lehet. Mesterséges hajlékkal még nem birt és az agyagmivességet csak kezdetiben ismerte. Szerszámmai durván pattogatott kövek, melyek után ezen korszak palaeolith-nak nevezetik, szarvas-agancs és állat-csontok; ruházata állatbőről állott; táplálékát pedig vadászat- és halászáttal szerezte.

Jobban átkutatott vidékek bizonyítják, hogy

ámde Pancsova és Versecz városok között fekvő rész mindedig vasúttal nem bír. Terveztetett és tervezetik ugyan egy vasútnak a kiépítése, mely hivatva volna e hiányt pótolni, de e vasút irányvonala nem felel meg az érdekelt községek jól felfogott érdekeinek, mivel ezen vasút által nem a már meglévő természetes közlekedési irány tökéletesbitése, és minden időben leendő biztosítása, hanem egy új mesterséges közlekedési irány teremtése céloztatik. Ezen vasút a Versecz-kubini és esetleg petrovozelo-pancsovai vonal. Hogy annak terve nem felel meg a vonalon fekvő összes községek érdekeinek, szembe-tűnő és igen könnyen beigazolható. Nem felel meg pedig főleg azért, mivel a Versecz és Pancsova városok között fekvő községek érdekében áll, hogy e két jelentékeny kereskedelmi jeleggel bíró várossal közvetlenül összeköttesse; mert ezen községek minden tekintetben eddig is vagy Versecz, vagy pedig Pancsova felé gravitáltak, de egyikük érdekében sem áll, hogy Kubinnal összeköttesse, mivel ez utóbbi községhez sem kereskedelmi, sem egyéb érdekük nem fűzi. A most felhozottakon kívül a Petrovozelo-kubini vonal előrelátólag jövedelmező sem lesz, olyanynyira, hogy a sokalta jövedelmezőbb Versecz-Petrovozelo-pancsovai vonal tiszta jövedelme, a Petrovozelo-kubini vonalnál bizony várható hiánynak fedezésére fog majd igénybe vétetni. Ezenkívül a tervezett Petrovozelo-kubini vonal és az azon tervezett magas építmények többköltségei az ezen vonal által hasított környékbeli községek hozzájárulásával arányban nem állanak. Mindezeknek figyelembe vételével Réva-Ujfalu és Alibunár községek képviselőivel folyó évi június hó 27-On városunkban tartott közös előértekezleten azon meggyőződésre jutottunk, hogy csakis egy oly vasútnak kiépítése felelne meg az érintett községek érdekeinek, mely Versecz és Pancsova városokat közvetlenül összekötné, s mely az érdekeltégből alakítandó társaság által, — a menyinyiben a jelenleg tervezett Versecz-Petrovozelo-kubini vonal barmi okból nem létesülne, — kiépítették, — Tudtunkkal a versecz-kubini vasútvonal kiépítése már teljesen megérett dolog. Kíváncsian várjuk: mit szól az alibunári értekezlet.

A katolikus főpapok ismert pásztor levelét a jövő vasárnap fogják rom. kath. templomunkban kihirdetni és a hívek közt több ezer példányban kiosztani.

Törvényhatóságnak rendes havi közgyűlést f. hó 16-án — közigazgatási bizottságunk pedig 23-án fogja megtartani.

A verseczi lövészársulat ma vasárnap d. u. 3 órakor tartja meg ez idei rendes évi közgyűlést a „Milleker“ szállodában, Ez alkalommal 10 részvényt is kisorsolnak. A közgyűlés

az ember a palaeolit-korszakban a hegyek barlangjaiban biztos és aránylag kényelmes menedéket lelt. Délmagyarországi barlangjaink azonban ezen szempontból még nem lettek átkutatva. Csak a steyerlaki, herkulesfürdői, resiczai és pozsegai barlangokban hatott be a buvár és azok is alig nyújtottak figyelemre méltó adatokat.

A „Bubuj“ nevű steyerlaki barlangban lelt csontmaradványokat már említettük. A Maros melletti Pozsgánál lévő „gaura scrofi“ nevű barlangban szintén fordultak elő őszállati csontok, anélkül azonban, hogy tudnók, minők. Többet tudunk már a herkulesfürdői „Rablóbarlang“-ról, mely az első átkutatott délmagyarországi barlang. Midőn a magyar orvosok és természetvizsgálók, 1872. szept. 16—20. napjain Herkulesfürdőben XVI. nagy vándorgyűlést tartották, a Herkulesfürdő feletti „Rablóbarlang“ is tudományos átbuvarlás tárgya lett, mely célra dr. Abrányi Lajos, egyetemi tanár, dr. Józsa András és Lehoczky Tivadar küldettek ki. A jelentés nem valami nagy eredményeket mutatott fel, mert a talált csontdarabok semmi őszállati nem birtak. A barlangnak a jobb ágból balra nyúló korhanyrétegében, mely helyenként 1 m. vastag, másutt csak néhány cm. vastagságú, számos cserépdarab találtott, melyek nagy részben korongon, részben szabad kézzel készültek. A korhanyréteg alatt conglomerat réteg van cseppkő anyaggal, s ebbe helyenként beforradt cserépdarabokkal. Tüzetes, de egyszersmind költséges kutatás kívánt eredményre vezethet. A másik barlang Herkulesfürdőn az ugynevezett „Szoronistye“-barlang (vagy „Szalkay“-barlang) a Damoglet-hegyláján, mely 1880-ban az átbuvarlás tárgyává tették. Ez nagyszerű cseppkőbarlang, melyben szarvasmarha-, nyest-csontok és egy emberi koponyának homlok-részlete találtattak.

(Folytatása következik)

legfontosabb tárgyát azon kérdés megoldása képezi: vajjon az egylet lövőháza a régi helyen maradjon e vagy máshová helyeztessék át.

Kinevezések. Dr. Molnár Viktor főispán Pettko Zoltan és Jakabffy József közigazgatási gyakornokokat vármegyei tb. aljegyzőknek nevezte ki.

A délvidéki sziniszövetkezet társulata f. é. február hó 8-án fog városunkba érkezni s előadásait hirneves pátrink Herczeg Ferencz „Dolovai Nabób“-jával fogja megkezdeni. Az eddigi bérlet száma most már felülhaladja a százat s valószínűleg még szaporodni is fog.

A verseczi műkedvelők társulata által február 1-jén rendezendő álarcos és jelmezball nagyon sikerültnek ígérkezik annyival inkább is mivel a rendőség nagyszerű „kotilzon-t“ rendez, melyhez 1000 drb. jelvényt rendelt meg.

A verseczi vasuti szerencsétlenség okozója az a rémitő hó és szélvihar volt, mely a múlt szombat, vasárnap és részben még hétfőn is végigszáguldott a volt Bácság síkjain. Versecz utcáin nagy hótorlaszokat emelt a vihar, az utcai lámpákat letépte. A városon kívül még borzasztóbb volt ereje. Az összeütközés első hírt a Milleker szálló telefonja jelentette este fél 10 óra tájban. A vasuti főnök segítséget és orvosokat kért. Nagy ijedelem lett egyszerre a városban. Sokan siettek ki a vasúti állomáshoz, legelsőek voltak a tüzoltók. A Báziasról induló vonat (1703) már Jaszenovára is másfél órai késéssel érkezett meg Jaszenováról a vonat indulása előtt 15 perczel Munk mérnök vonalfőnök vezetése mellett indult el a hóeke egy mozdonyral, utána ment az esti személyvonat két mozdonyral. A verseczi jelző lámpától vagy 100 méternyire mély bevágás van. A hóeke belefuródott a ház magasságnyi hóba és megakadt. A személyzet minden töle telhetőt megtett, hogy a közelgő személyvonatot feltartóztassa. A vészjelzések behallatszottak a verseczi pályaudvarra is, hol lázasan gondoltak a katasztrófa bekövetkeztére. Munk vonalfőnök többmagával leibe sietett az érkező vonatra, de jelzéseiket az óriási viharban nem vette és nem vehette észre a személyvonat szerencsétlenül járt vezetője, a ki különben nagyon vigyázva haladt, s neki köszönhető, hogy az összeütközés nem volt vehemesebb, s hogy a szerencsétlenség óriási mérvet nem öltött. A személyvonaton 80—100 utazó lehetett, a kik közt az összeütközés után borzasztó rémület tört ki. A két mozdony egymásba furazkodott. Egy második osztályu kocsi felereszte szilánkokra szakadt s belefuródott az utána következő harmadosztályu vagon, mely szintén összezúzódott. A podgyászokos nehéz pénztára kiütötte a deszkafalakat, messze kipölyd a vonatvezetővel. A kocsi elhelyezett podgyászok lehullottak. Mint már említettük, Jemel végrehajtónak lábait tépték le a roncsok, a személyvonat vezetőjének térde zúzódott össze. Szaval mozdonyvezető 10-én sebeibe behalt. Kisebbs-nagyobb sebesülés számtalan történt. A mentők és orvosok alig voltak képesek a vonathoz közeledni. Lámpásaikat, faklyáikat kioltotta a vihar, köztis erő hóbán törekedtek előre. Szerencsére az állomáson volt egy fűtött lokomotív. Az első személyvonat mihamar elindult és háromszor is megfordult, hozván b a halála rémült utasok és sebesülteket, kiket az orvosok az állomáson azonnal bekötözték. A nehéz sebesültek száma 4—5. Könnyebb sebesülés 15—20. A forgalmi igazgatóság küldöttéi mar kora reggel megérkeztek. A nagy viharban azonban teljesen eltemette a hó a megakadt vonatot. A szél midőn a bevágás koronájáról elhordta a havat, megbolygatta a homokos és laza földet, azzal temette el a pályát. Megfeszített erővel hétfőn végre elharítottak az akadályokat, a forgalom megnyílt. Mint érdekes epizódot kell felemlítenünk egy 5—6 éves kis leányka szerencsés megmenekülését. Midőn a kocsi, melyben anyjával ült, összezúzódott, a kis leány a támadt nyíláson leest a vonat alá a hóba. Anyja másfelé dobatott. Kétségbeesve kereste gyermekét. Sokáig nem tudtak megtalálni, végre egyik tüzoltó felfedezte. Két deszka közé volt beszorulva, elalélve feküdt a kocsi alatt, de a legkisebb sérülés sincs rajta. Anyja öröme leírhatatlan volt, midőn kis leányát sértetlenül visszahozták. A vasúti hivatalnokok példás és kitartó munkája, tüzoltóink, orvosaink segítkezése elismerésre méltó.

Versecz és vidéke társasköre helyiségeiben körülbelül öt héttel ezelőtt egy pár aranyingomb találtatott. Azóta, — daczára a nyilvá-

nos felhívásoknak — tulajdonosa nem jelentkezett. Az ingombok a kör vendéglősnél vannak letéve, s a mennyiben a tulajdonos nem jelentkezne a játékoky célra el fog árvereztetni.

A verseczi bortermelők egyesületének közgyűlése ma vasárnap tartatik meg a „Szőlővényige“ helyiségeiben,

A verseczi gyertyaszentelő boldogasszony-napi vásár f. hó 26, 27, 28 és 29-én fog meg tartatni.

Emeljünk emléksobrot Klapka György tábornoknak! Dicső szabadságharczunk egyik legfényesebb alakjának, Klapka tábornoknak, jeltelen sírjára híván fel honfitársaink figyelmét, egy felállítandó síremlék költségeire való gyűjtés megindításakor oly széles körben megnyilatkozott a kegyeletes hála érzete az elhunyt halhatatlan hős iránt, hogy a bizottság a sokoldalú biztatásnak engedve elhatározta, miszerint a gyűjtést immár kiterjeszti a Klapka tábornoknak Komáromban, fényes hadvezérszereplése színhelyén emelendő emléksobor költségeire is. Klapka György szelleme nem szorul ugyan emlékre. Örök időkre világít az, mint a nap, mely kisugározza áldásos fényét és melegét. Halhatatlan a névtelen hős is, ki életét a szabadság szent eszméjének szentel; minden idők előtt nagy az ő neve, ki ezeket vezetett, buzdított és lelkesített a világeszme érdekében. Ő nem szorul emléksoborra, de igenis szükségét kell hogy érezzük mi, kik az élet realismusában rászorulnak minden emlékre, hogy lelkünk impulsi, elménk örök tanúságot merítsen a multakból. Klapka tábornok, Komárom hős védője hazája földjében jeltelen sírban nyugszik. De kegyeletünk ott örökdió a sírnál, kegyeletünk nemcsak síremléket, de fényes emléksobrot is fog emelni a dicső elhunytnak. E szózat tetté fog válni és nem kételkedünk benne, hogy minden magyar hazafi hozzá fog járulni ama óhajukhoz: Emléket a halhatatlan hősek, emléket Klapka tábornoknak! Hogy a gyűjtés szigoruan ellenőrizhető legyen, a bizottság akként intézkedett, hogy a gyűjtővek számozattassanak és a budapesti-terezvárosi pénztár bélyegzőjével megjelöltessenek. Tehát egyedül az a gyűjtőv tekinthető hivatalosnak, mely a nevezett pénztár bélyegével van ellátva. A gyűjtött összegek átvételére egyedül a budapesti-terezvárosi takarékpénztár hatalmazta fel a bizottság. Hazafias tisztelettel kérjük tehát, a pénzt közzvetlenül a „Budapest-terezvárosi takarékpénztár, Budapest, Andrassy-út 5. szám“ címére elküldeni. Azonban az ellenőrzés csak akkor ehető meg pontosan, ha a számozott gyűjtőveket a bizottsághoz visszakerülnek. Azért kérjük a gyűjtőveket a „Klapka-emlék bizottság irodája“ címére, Budapest, V. Gyapju-utca 10. alá ha üresen is, ajánlott levélben visszaküldeni. A takarékpénztárban begyűlt pénzeszegeket a hírlapokban fogja a bizottság nyugtázni. A magyar nemzet kegyelet-érzetében és lelkesültségében bizva küldjük im szét a gyűjtőveket. A szegény ember fillérei, a gazdagok nagy adományaival kerüljenek azok vissza minél hamarabb, hogy nem sokára fényes emlék hirdesse a magyar nemzetnek hahatatlan hős fia iránt még a siron túl is táplált halját. Hazafias üdvözléssel A Klapka-emlék bizottsága nevében: Tuba János Komárom város országgyűlési képviselője, a bizottság elnöke. Gonda József a bizottság titkara.

Román napilap Temesvárott. A temesvári új román napilap, a „Dreptatea“ első (mutatvány) száma f. hó 6-án jelent meg. A jelentékeny pénztökével megalapított lap kis formájú, hat oldal szöveggel és két oldal hirdetéssel. Főszerkesztője Dr. Diaconovich Cornél, felelős szerkesztője de. Branisce Valér. A lap élen a szerkesztősége bő programot ad. Kijelenti, hogy a mostani viszonyok szükségessé tették, hogy elhatározott, erélyes küzdelem folytatásá a román nemzeti érdekekért minden vonalon. A szerkesztőségi a magyar nemzethez való közeledés utait kívánja egyengetni Nem szegődik a szélsőkhöz, mérsékeltnek vallja magát, de azért részt kíván venni a román nemzeti érdekekért folytatott küzdelemben.

Szerkesztői levelezés.

z-r — Szaged. Minden tulzás nélküli hü képét adták a verseczi vasuti szerencsétlenségnek a magyar napilapok. Hogy a németek miféle forrásból merítették — azt mi nem tudhatjuk, nem is vagyunk rá kíváncsiak. Tessék ez irányban máshol puhatolozni.

Versecz és vidéke társasköre igazgatóságától.

39. sz. — 1839.

Meghívó.

„Versecz és vidékének társasköre“
XX. évi rendes közgyűlését

1894 évi február hó 2-ik napján Pénteken d. u. 2 órakor tarja meg saját helyiségeiben, melyre az egylet t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése.
3. Pénztári jelentés.
4. Számvizsgálók jelentése.
5. Tisztviselők és választmányi tagok választása.
6. Indítványok.

Kelt Verseczen, 1893. január 5-én.

Az egylet választmánya envében:

Weifert Károly, **Perjéssy Lajos,**
igazgató. jegyző.

112. sz. — 1894.

Hirdetmény.

A temesvári m. kir. pénztgyigazgatóság folyó évi 90700. számú körrendeletére hivatkozva felhívom a polgárság becses figyelmét arra, hogy:

1-ször. **Az 1894. évre kivetendő III. oszt. kereseti adót illető vallomások 1894. évi január hó 20-ig nyújtandók be.**

Ily nemű vallomások benyújtására csak azon egyének vannak kötelezve, a kik a folyó 1893. év folyamán kezdettek haszonhajtó foglalkozást, vagy nyitottak üzletet, vagy ha már előbb keletkezett is foglalkozásuk vagy üzletük, de az 1893. évben megadóztatva nem voltak.

2-ször. **Az 1894. évre kivetendő IV. oszt. kereseti adót illető vallomások 1894. évi január hó 20-ig nyújtandók be.**

Ily nemű vallomások benyújtására kötelezve vannak az állandó fizetést, nyug-, kegy- vagy tisztelet-díjat húzó állami-, törvényhatósági-, egyházi-, társulati- és magán-tisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek és özvegyek; állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, művészek, írók, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 40 frtnál több havi díjat húzó segédek, segédmunkások, végre a hivatal-szolgák.

3-ször. **Az 1894. évre kivetendő töke kamat és járadék adóra vonatkozó vallomások 1894. é. január hó 15-ig nyújtandók be.**

Ily nemű vallomások benyújtására kötelezve vannak azok, akik élet járadékok, adóslevelek, részvények, adómentességben nem részesített állami kötvények, pénztintézeteknél elhelyezett betéti könyvek és egyéb okmányok vagy folyó számla mellett elhelyezett töké után jövedelmet húznak.

Mindazok, kik ezen vallomások benyújtását igazolatlanul elmulasztják, törvényszerint a kivetendő adó 1—8-szoros összegéig terjedő bírsággal büntetendők.

A vallomások alulirt városi adóhivatalnál nyújtandók be, hol a szükséges nyomtatványok is beszerezhetők.

Városi adóhivatal, Verseczen 1894. évi január hó 12-én.

Bodry,

tanácsnok mint városi adóhivatali főnök

111. sz. — 1894.

Hirdetmény.

Az 1883. évi XLVI. t. cz. 13-ik §-a értelmében a telekkönyvileg bekebelezett tartozások kamatainak 10 százaléka, az általános jövedelmi pótadó kivetésénél levonásba hozandó.

Felhívotnak ennélfogva mindazok, akik e kedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy kamatteher vallomásaikat alulirt hivatalnál 1894. évi január hó 31-ig annál bizonyosabban benyujtsák, mert később beadott vallomások csak igazolási kérelemmel, és csakis 1894. é. február hó 15-ig fogadtatnak el.

A vallomás benyújtásakor a tartozás fenállása kötvény vagy törlesztési könyvecskével igazolandó.

Városi adóhivatal, Verseczen, 1894. évi január hó 12-én.

Bodry,

tanácsnok mint városi adóhivatali főnök

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*
Horgony-Pain-Expeller
 elnevezés alatt igen jó hírnévként örvend.
 Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi
 köszvény, csúsz és tagszaggatásban szenvedő egyé-
 neknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva.
 Ezen tinktura már **25 év óta, mint legmegbízhatóbb**
 háziszser általánosan kedvelt és ennélfogva már to-
 vábbi ajánlásra nem szorul.
 Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy
 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen
 kitűnő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkal-
 mával a „Horgony“ védjegyre ügyelendő, nehogy
 utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgonnyal
 ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller
 helyben nem volna kapható, akkor fordul-
 junk a gyártók gyógyszerüzéhez: Richter
 gyógyszerüzére „az arany oroszlánhoz“ Prá-
 gában vagy Török József gyógyszerészhez
 Budapesten.

A Temes-Begavölgyi vízszabályozási társulat igazgatóságától.

Ig. 9954. M. o. 1095. 1893. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. mi-
 nisterium 1893. évi december hó 13-án kelt 72.723.
 számú rendeletével a versecz-paulisi csatornán át-
 vezető „Siroki put“ nevezetű közúton lévő fahid
 felszerkezetének helyreállítását 1320 frt. 26 kr.
 erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának
 biztosítása céljából az 1894. évi január hó 22.
 napjának délelőtti 10 órájára a Temes-Begavölgyi
 vízszabályozási társulat hivatalhelyiségében tartandó
 zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a
 fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására
 vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó
 s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénz-

zel ellátott zárt ajánlataikat — kitűzött nap dél-
 előtti 9^{1/2} órájáig a nevezett hivatalhoz annyival
 inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben
 érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki
 művelet és részletes feltételek a nevezett társulat
 műszaki-osztályában, a rendes hivatalos órákban
 naponként megtekinthetők.

Kelt Temesvárott, 1893. évi december hó 31-én.

Temes-Begavölgyi vízszab. társulat igazgatósága.

577. sz. — 1893.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz.
 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi
 es. k. delegált bíróságnak 48650/1892. sz. végzése által
 Haasenstein & Vogler cégnek, továbbá felülfoglaltok,
 Wolf A. & Comp. 1200 frt., Eckstein Bernát 35 frt., Bauer
 M. 124 frt. 79 kr., Karger & Comp. 55 frt. 8 kr., Schulz

Leonhard 101 frt., Dr. Ziegler Hermann 20 frt. 56 kr.,
 Mittelmann és társai 101 frt. 61 kr. és 69 frt. 62 kr., Ho-
 rovitz és Wittrofszki 17 frt. 60 kr. és a magyarádi és mé-
 nesi börttermelők szövetsége 341 frt. s jár. iránt Horváth
 Ede, verseczi lakos ellen, előbbinek 444 frt. 25 kr. tőke,
 ennek 1891. év július hó 10-ik napjától számítandó 6% ka-
 matai és eddig összesen 159 frt. 35 kr. perköltség köve-
 telés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával
 bíróság lefoglalt és 512 frtra becsült szobabutorzatból
 álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 10451. és 11660/1893. számú ki-
 küldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Verseczen
 alperes lakásán, 1046. sz. házban leendő eszközzésére 1894.
 évi január hó 21-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül
 kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-
 jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen
 árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a leg-
 többet ígérőnek a becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
 LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz
 kifizetendő.

Kelt Verseczen 1894. évi január hó 9-ik napján.

Nessel József,
 kir. bir. végrehajtó.

A „Máriaczei gyomorcsöppök“ kaphatók
 Verseczen: Erős Aladár, gyógyszerész, Müller
 Oszkár, gyógyszerész, Herzog József, gyógyszerész,
 Kücher Béla, gyógyszerész. — Zichyfalván
 Mayering K., gyógyszerésznél.

Máriaczei Gyomorcsöppök

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és áttolónosan ismeretes házi
 és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújság,
 savanyu felbőffögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor
 és hányás, gyomorgörös, székülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyiben ez a gyomortól szár-
 mazott, gyomortulterhelésnél etelekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcsöppök** évek óta kitűnőnek bizo-
 nyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára
 használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magya-
 rországi főraktár:

Török József Gyógyszertára
 Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessenek megtekinteni!! Csak oly
 cseppeket tessenek elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van
 ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valo-
 diságát bizonyítom“.

A **Máriaczei gyomorcsöppök** valódián kaphatók.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legujabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, ezimlapok, báli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle ház-
 ban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, re-
 gényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“
 szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában
 is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.